

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

Мың теңгемен, егер өзге айтылмаса

1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания») Қазақстан Республикасында «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» Акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «БӨ ҚМГ» немесе «Бас компания») Директорлар кеңесінің 2012 жылғы 31 қаңтардағы шешімімен 2012 жылғы 27 ақпанда құрылды.

Компания көмірсутегі шикізатын барлаумен, өндірумен, өңдеумен, қайта өңдеумен және экспортпен айналысады. Компанияның мұнай-газ қызметі Батыс Қазақстанның Атырау облысында орналасқан мұнай-газ активтерінде орындалады. Компания жер қойнауын пайдалану бойынша келесі келісімшарттар бойынша мұнай кен орындарын өндіруді орындайды: № 37 келісімшарт (Кеңбай кен орны), № 61 келісімшарт (Новобогатинск Оңтүстік Шығыс кен орны), № 211 келісімшарт (23 кен орны), № 413 келісімшарт (15 кен орны); № 327 келісімшарт (Тайсоған блогы бойынша кен орны); № 992 келісімшарт (Новобогатинск Батыс кен орны); № 406 келісімшарт (Лиман кен орны); № 3577 келісімшарт (Қаратон-Сарықамыс кен орны). 2015 жылғы 25 ақпанда «Ембімұнайгаз» АҚ және Энергетика министрлігі арасында келесі № келісімшарттарды ұзарту үшін қосымша келісімдерге қол қойылды: № 37 келісімшарт 2041 жылға дейін, № 61 келісімшарт 2048 жылға дейін, № 211 келісімшарт 2037 жылға дейін, № 413 келісімшарт 2043 жылға дейін.

Компанияның жалғыз тікелей акционері «ҚМГ» БӨ» болып табылады. «ҚМГ» БӨ» негізгі тікелей акционері Қазақстанның мұнай-газ өнеркәсібінде мемлекеттік мүддесін қорғайтын «ҚазМұнайГаз» Ұлттық Компаниясы» АҚ («ҚМГ ҰК») болып табылады. «Самрұқ-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самрұқ-Қазына ҰӘҚ») ҚМГ ҰК 90% мөлшеріне ие. «Самрұқ-Қазына ҰӘҚ» өз кезегінде Қазақстан Республикасының Үкіметіне (бұдан әрі – «Үкімет») толығымен тиесілі.

Осы Қаржылық есепке Компанияның атынан Басқарма төрағасы, Экономика және қаржы бойынша басқарма төрағасының Орынбасары және Бас бухгалтер 2018 жылғы 28 ақпанда қол қойды.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Осы қаржылық есепті дайындау кезінде қолданылған есеп саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген. Осы есеп саясаты рет ретімен барлық ұсынылған мерзім үшін қолданылды, егер басқа айтылмаса.

2.1 Дайындау негізі

Осы қаржылық есеп Халықаралық қаржылық есеп стандарттарына («ХҚЕС» сәйкес дайындалды). Қаржылық есеп қаржылық құралдардан басқа бастапқы құн бойынша есепке алу қағидасына қарап дайындалды. Осы қаржылық есеп теңгемен ұсынылды, және барлық мәндер мыңға дейін дөңгелектенді, егер басқа айтылмаса.

Қаржылық есепті ХҚЕС сәйкес дайындау маңызды есеп бағаларын пайдалануды талап етеді, сонымен қатар басшылықтан есеп саясатын пайдалану барысында жорамалдар бойынша пікір айтуды талап етеді. Күрделілік деңгейі жоғары немесе жорамалды пайдаланудан, сонымен қатар бағалар мен болжамдарды пайдалану қаржылық есеп үшін маңызды болып табылатын салада пайдалану өрісі *3-ескертпеде* айқындалған.

Валюта бағамы

Қазақстандық теңгенің АҚШ долларына 2017 жылғы 31 желтоқсанда және 2016 жылғы 31 желтоқсанда ресми бағамы 332,33 және 333,29 теңгені сәйкесінше құрады. Сомаларды теңгеге, АҚШ долларына немесе өзге тұрақты валютаға кез келген қайта есептеу осындай сомалар теңгеге конверсияланған, келешекте аталған айырбастау бағамы немесе басқа айырбастау бағамы бойынша тұрақты валютаға айырбасталуы мүмкін немесе айырбасталады деген растау ретінде талқыланбауы тиіс.

Бухгалтерлік есеп және талдаудың қабылданған стандарттары

Жыл бойы Компанияның қаржылық нәтижелеріне немесе қаржы жағдайына маңызды әсерін тигізбеген төмендегі жаңа және қайта қаралған ХҚЕС қабылдады:

- ▶ ХБЕС 12 «Орындалмаған шығындарға қатысты кейінге қалдырылған салық активтерді тану» (Түзетулер);
- ▶ ХБЕС 7 «Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп» (Түзетулер).

Шығарылған, бірақ күшіне әлі енбеген стандарттар

Төменде шығарылған, бірақ Компанияның қаржылық есебін шығару күнінен әлі күшіне енбеген, және Компанияның пікірі бойынша пайдаланудан кейін қызметті ашуға, қаржылық жағдайына немесе нәтижелеріне әсер ететін стандарттар мен талдаулар келтірілген. Компания осы стандарттар мен талдауларды олар күшіне енген күннен бастап (келесі күннен басталатын жылдық мерзімдер үшін күшіне енетін) қажет болса қолдануға ниетті:

- ▶ ХҚЕС 9 «Қаржы құралдары: жіктеу және бағалау» (2018 жылғы 1 қаңтар);
- ▶ ХҚЕС 15 «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім» (2018 жылғы 1 қаңтар);
- ▶ ХҚЕС 16 «Жалгерлік» (2019 жылғы 1 қаңтар);
- ▶ ХҚЕС 2 «Үлестік құралдар негізінде төлемдерді жіктеу және бағалау (түзетулер)» (2018 жылғы 1 қаңтар);
- ▶ Талдау IFRIC 22 «Шетелдік валютадағы операциялар және алдын ала төлем» (2018 жылғы 1 қаңтар);
- ▶ Талдау IFRIC 23 «Табыс салығын есептеу ережелеріне қатысты тұрақсыздық» (2019 жылғы 1 қаңтар);
- ▶ 2014–2016 жылдардағы мерзім үшін ХҚЕС жетілдіру (2018 жылғы 1 қаңтар).

ХҚЕС 9 қаржылық құрал есебінің барлық үш аспектісін біріктіреді: жіктеу және бағалау, құнсыздану және хеджирлеуді есепке алу. Компания күшіне енудің талап етілген күнінен бастап жаңа стандартты қолдануды бастауды жоспарлап отыр және салыстырмалы ақпаратты қайта есептемейді. Есеп күнінің жағдайы бойынша Компания ХҚЕС 9 барлық үш аспектілерінің толық әсерін бағалауды аяқтамады, бірақ Компания осы бағалауды 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін қаржылық есепті шығаруға дейін аяқтайды. Осы баға Компанияға 2018 жылы қолжетімді болатын қосымша негізделген және бекітілетін ақпаратты алу салдарынан өзгеруі мүмкін.

Компания ХҚЕС15 жүргізген талдауға негізделіп № келісімшарттар бойынша түсімді тану әдісі жаңа стандартты қолдануға байланысты өзгермейтін болады, және табыстар нақты шоттарға сәйкес ай сайынғы негізде көрсетіле береді.

2.2 Шетелдік валютаны қайта есептеу

Қаржылық есеп Компанияның функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен («теңге») ұсынылған. Шетелдік валютадағы операциялар бастапқы кезде операция жасалған күндегі бағам бойынша функционалдық валютамен есептеледі. Шетелдік валютада көрсетілген ақшалай активтер және міндеттемелер есеп күніндегі қолданыстағы функционалдық валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар пайда және шығынға кіреді. Шетелдік валютамен әділ құн бойынша бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құнды анықтау күнінде әрекет еткен бағам бойынша қайта есептеледі.

2.3 Мұнай-газ кен орындарын барлау және өндіру бойынша шығындар

Барлауға лицензия сатып алу бойынша шығындар

Барлауға лицензия алу бойынша шығындар Материалдық емес активтерге капиталданады және барлаудың болжамды мерзімі бойы тік сызықты әдіс бойынша амортизацияланады. Әр нысан жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын растауға қаралады. Егер нысан бойынша келешекте жұмыстар жоспарланбаған болса, лицензияны сатып алу шығындарының қалған сальдосы шығысқа шығарылады. Экономикалық негізделген шығарылатын қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») анықталған кезде амортизация тоқталады, және қалған шығындар өзге материалдық емес активтер құрамында қорларды растауға дейін кен орнының кескінінде дәлелденген активтер ретінде танылады. Әзірленімді ішкі растау кезінде және барлық лицензиялар мен рұқсаттарды сәйкес бақылау органдарынан алған кезде сәйкес шығындар Негізгі қаражатқа (мұнай-газ активтері) ауыстырылады.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТИЛЕРІНЕ ШОЛУ (ЖАЛҒАСЫ)

Барлау шығындары

Геологиялық және геофизикалық шығындар осындай шығындар болған кезде шығысқа шығарылады. Барлау ұңғымаларына тікелей жататын шығындар материалдық емес активтердің (барлау және бағалау бойынша активтер) құрамына ұңғыманы бұрғылау аяқталғанға дейін және осындай бұрғылау нәтижелері бағаланғанға дейін капиталданады. Осындай шығындар еңбекақыдан, материалдардан, жанармайдан және электр энергиясынан, бұрғылау станоктарының құнынан және мердігерлер төлемдерінен тұрады. Егер көмірсутегі анықталмаса, онда барлау шығындары құрғақ ұңғыма бойынша шығындарға шығарылады. Егер басқа ұңғымаларды бұрғылаудан (барлау немесе құрылымдық-ізвестіру ұңғымалары) тұратын, бағалауға жататын, коммерциялық игеру жеткілікті ықтималды көмірсутегі анықталған кезде осындай шығындар актив ретінде есептеле береді. Осы сияқты шығындар кем дегенде жылына бір рет анықтаудан игеруді жалғастыру немесе пайда алудың қандай да бір басқа әдісі туралы ниетті растау үшін техникалық, коммерциялық және басқарушылық тексеріске жатады. Егер осының барлығы орындалмаса, шығындар шығысқа шығарылады.

Мұнай және газ қорлары дәлелденгенде және өндіруді жалғастыру туралы шешім қабылданғанда, онда сәйкес шығындар негізгі қаражат (мұнай-газ активтер) құрамына ауыстырылады.

Игеру шығындары

Платформалар, құбыр өткізгіштер және игерілген ұңғымаларды бұрғылау сияқты инфрақұрылым нысандарының құрылысы, орнату және аяқтау шығындары мерзім шығындарында құрғақ ұңғымалар ретінде шығысқа шығарылатын көмірсутегінің жеткілікті коммерциялық мөлшері анықталмаған игерілген немесе шеңберленген ұңғымаларға жататын шығындардан басқа негізгі қаражат құрамына капиталданады.

2.4 Негізгі құрал

Негізгі құрал жиналған амортизация, таусылу және құнсыздануды шегергеннен кейін бастапқы құн бойынша көрсетіледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу бағасынан немесе құрылыс бағасынан, активті жұмыс күйге келтіруге тікелей қатысты кез келген шығындардан және қажет болғанда активті жою бойынша шығындарды бастапқы бағалаудан тұрады. Сатып алу немесе құрылыс бағасы активті ұсыну үшін ұсынылған сыйақының кез келген түрінің әділ құны және жиынтық төленген құн болып табылады.

Мұнай-газ активтері дәлелденген өңделген қорлар бойынша өндірістік әдісті қолданумен амортизацияланады. Пайдалы қызмет мерзімі кен орнының қалдық мерзімінен аз болатын кейбір мұнай-газ активтері тік сызықты әдіспен 4 бастап 15 жылға дейінгі пайдалы қызмет мерзімінде амортизацияланады.

Өзге негізгі құралдар негізінен 24 жылда және сәйкесінше 7 жылда орташа пайдалы қызмет мерзімінде сызықты әдісті қолданумен амортизацияланатын ғимараттар, көлік және жабдық болып табылады.

Негізгі құралдардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі жыл сайынғы негізде қаралып отырады және, қажет болса, мерзімдердегі өзгерістер кейінгі мерзімдерде түзетіледі.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны ағымдағы құн өтелмейтін болып табылатындығын көрсететін қандай да бір оқиғалар немесе жағдайдағы өзгерістер болғанда құнсыздануға қайта қаралады.

Негізгі құралдардың нысандары, соның ішінде коммерциялық көмірсутегі көлемін өндіруді тоқтатқан және жойылуға жоспарланған немесе активті қолданудан келешек экономикалық пайда алу күтілмеген кезде өндіру ұңғымалары шыққан кезде актив ретінде есепке алынбайды. Активті тануды тоқтатудан туындаған кез келген табыс немесе шығын (нысанды сату және ағымдағы құннан түскен таза түсімдер арасындағы айырма ретінде есептелетін) осындай оқиға орын алған мерзімдегі жиынтық табыс туралы есепке кіреді.

2.5 Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания активтерді немесе активтер тобын жағдайлардағы оқиғалар немесе өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейді деп көрсеткен жағдайларда құнсыздануға бағалайды.

Жеке активтер бағалау мақсатында активтердің басқа топтарымен өндірілетін ақшалай ағындардан негізінен тәуелсіз салыстырмалы ақша ағындары бар ең төменгі деңгейде топталады. Құнсызданудың осындай көрсеткіштері бар болған жағдайда немесе активтер тобын жыл сайын құнсыздануға тестілеу талап етілген жағдайда Компания активтің өтелетін құнына бағалау жасайды. Активтер тобының өтелетін құны оны сату және оны қолдану құнын шегеруден кейінгі ең үлкен әділ құн болып табылады. Активтер тобының ағымдағы құны оның өтелетін құнынан асқан жағдайда активтер тобы құнсыздануға жатады және өтелетін құнға дейін шығысқа шығару орындалады. Қолдану құнын бағалау кезінде күтілетін ақшалай ағындар активтер тобына тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін қолданумен дисконтталады.

Әр есептік күнге бұрын танылған құнсыздану шығындары енді жоқ немесе азайғандығын көрсететін қандай да бір индикаторлар бар екендігіне қатысты бағалау орындалады. Егер осындай индикаторлар бар болса онда өтелетін құн бағаланады. Бұрын құнсыздану бойынша танылған шығын құнсыздануға соңғы шығынды тану кезінен бастап активтің өтелетін құнын анықтау үшін қолданылған бағаларда өзгеріс болған жағдайда түзетпе жасалады. Мұндай жағдайда активтің ағымдағы құны оның өтелетін құнына дейін артады. Артқан құн алдыңғы мерзімдерде құнсыздану бойынша шығын танылмаған жағдайда тозу немесе амортизацияны шегеруден кейін анықталған ағымдағы құннан аса алмайды. Мұндай түзетпе жиынтық табыс туралы есепте танылады. Түзетпе жасаудан кейін амортизация бойынша шығындар кейінгі мерзімдерде пайдалы қызметтің қалған мерзімінде жүйелі түрде қалдық құнды шегеруден кейін қайта қаралған ағымдағы активтің құнын тарату үшін түзетіледі.

2.6 Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер жиналған амортизацияны және құнсызданудан жиналған шығындарды шегеруден кейін құн бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтер барлау мен бағалаудың капиталдандырылған шығындарынан және негізінен компьютерлік бағдарламалық жасақтамадан тұратын өзге материалдық емес активтерден тұрады. Бизнесмен жеке алынған материалдық емес активтер бастапқы кезде сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құн – бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін ұсынылған кез келген сыйақының әділ құны. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалық қызмет мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды және осы мерзім ішінде сызықты негізде амортизацияланады.

Материалдық емес активтердің ағымдағы құны жағдайлардағы оқиғалар немесе өзгерістер ағымдағы құн өтелмейтінін көрсеткен жағдайда құнсыздануға талданады.

2.7 Қаржылық активтер

ХБЕС 39 аясындағы қаржылық активтер өтеуге дейін ұсталып қалатын пайда немесе шығындар, активтер, сатылым үшін бар қаржылық активтер, қарыздар және тағайындалуына қарай сауда және өзге дебиторлық берешек арқылы әділ құн бойынша қаржылық активтер ретінде жіктеледі. Қаржылық активтерді бастапқы тану кезінде олар әділ құн бойынша бағаланады. Инвестициялар пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша қаржылық активтер ретінде жіктелмесе, онда есептілікте көрсеткен кезде олардың әділ құнынан онымен тікелей байланысты келісім бойынша шығындар қосылады.

Компания бастапқы тану кезінде өзінің қаржылық активтерінің жіктелімін анықтайды, және, рұқсат етілген және мақсатты жерде осы жіктелімді әр қаржылық жылдың соңында қайта қарайды.

Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар

Туынды емес бекітілген немесе анықталған төлемдері және бекітілген өтеу мерзімдері бар қаржылық активтер өтеуге дейін ұсталатындар ретінде жіктеледі, егер Компания оларды өтеу мерзіміне дейін ұстап қалуға ниетті болса және қабілетті болса. Бастапқы танудан кейін өтеуге дейін ұсталып қалатын инвестициялар тиімді пайыздық мөлшерлемесімен әдісін қолданумен амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (ЖАЛҒАСЫ)

2.7 Қаржылық активтер (ЖАЛҒАСЫ)

Сауда және өзге дебиторлық берешек

Сауда және өзге дебиторлық берешек белсенді нарықта бағасы белгіленетін бекітілген немесе анықталған төлемдері бар туынды емес қаржы активтер болып табылады. Бастапқы бағалаудан кейін сауда және өзге дебиторлық берешек құнсыздануға кез келген резервті шегеруден кейін сыйақының тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданумен амортизацияланған құн бойынша ескеріледі.

Сатылым үшін бар қаржылық инвестициялар

Сатылым үшін бар қаржылық активтер – бұл осы санатқа арнайы жататын немесе басқа санаттың біреуіне де жатпаған туынды емес қаржылық активтер. Бастапқы танудан кейін сату үшін бар қаржылық активтерді танудан кейін әділ құн бойынша бағаланады, ал іске асырылмаған пайда немесе шығын инвестицияны тануды тоқтатқанға дейін немесе құнсыздануды анықтағанға дейін жиынтық табыс немесе шығында тікелей танылады. Бұл кезде жиналған резерв пайда немесе шығында танылады.

Әділ құнды бағалау

Әділ құн активті сатқаннан алынған немесе бағалау күні нарық қатысушылары арасында әдеттегі тәртіпте жасалатын келісім аясында міндеттемені табыстағаны үшін төленген баға болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені табыстау бойынша келісім:

- ▶ осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- ▶ немесе осы актив немесе міндеттеме үшін жағымды нарықта негізгі нарық болмаған жағдайда жасалады деп болжайды.

Компанияда негізгі немесе жағымды нарыққа рұқсаты болуы тиіс. Актив немесе міндеттеменің әділ құны актив немесе міндеттеменің бағасын анықтау кезінде қатысушылар арасында қолданылатын жорамалдарды қолданумен бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің ең жақсы мүддесінде әрекет етеді деп шамаланады.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушының экономикалық пайда өндіруге немесе активті қолдану арқылы ең жақсы және ең тиімді, немесе осы активті ең жақсы және ең тиімді түрде қолданатын нарықтың басқа қатысушысына сату арқылы пайда алатын мүмкіндігін ескереді.

Компания орын алған жағдайларда тиімді болып табылатын және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті мәліметтері бар бағалаудың осындай әдістемелерін қолданады, бұл ретте бақыланатын бастапқы мәліметтерді барынша көп қолданады және бақыланатын шығыс мәліметтерді барынша аз қолданады.

Әділ құны қаржылық есептілікте бағаланатын немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер әділ құнды жалпы бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы мәліметтер негізінде әділ құн көзінің төменде сипатталған иерархиясы аясында жіктеледі:

- ▶ 1-деңгей – біріңғай активтер мен міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетусіз) белсенді нарықтағы бағалардың нарықтық бағалау;
- ▶ 2-деңгей – иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнды бағалау үшін маңызды бастапқы мәліметтер нарықта тікелей немесе жанама түрде бағаланатын бағалау әдістері;
- ▶ 3-деңгей – иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнды бағалау үшін маңызды бастапқы мәліметтер нарықта бақыланбайтын бағалау әдістері.

Қаржылық есептілікте мерзім сайынғы негізде танылатын активтер мен міндеттемелер жағдайында Компания әр есептік мерзім соңында жіктелімді қайталап талдай отырып (әділ құнды жалпы бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы мәліметтер негізінде), иерархия көздерінің деңгейлері арасында оларды ауыстыру қажеттілігін анықтайды.

Әділ құн туралы ақпаратты ашу мақсатында Компания активтер мен міндеттемелерді олардың сипаты, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдер, сонымен қатар жоғарыда айтылғандай әділ құн көздері иерархиясының қолданылатын деңгейі негізінде жіктеді.

Қаржылық активтердің құнсыздануы

Әр есептік күнге Компания қаржылық активтің немесе қаржылық активтер тобының құнсыздануы болғанын не болмағанын анықтайды.

Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін активтер

Егер амортизацияланған құн бойынша ескерілетін активтер бойынша құнсызданудан шығынның пайда болуы туралы объективті куәлік бар болса шығын сомасы қаржылық актив бойынша бастапқы тиімді сыйақы мөлшерлемесі бойынша (яғни, бастапқы тану кезінде есептелген сыйақының тиімді мөлшерлемесі бойынша) дисконтталатын күтілетін келешектегі ақшалай ағындардың ағымдағы құны мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде (әлі пайда болмаған кредиттік шығындардан басқа) бағаланады. Активтің ағымдағы құны резервті қолданумен төмендетілуі тиіс. Шығынның сомасы жиынтық табыс туралы есепте танылады.

Егер келесі мерзімде құнсызданудан шығынның сомасы азайса және осындай азаю құнсыздану танылғаннан кейін орын алған оқиғамен объективті байланысты болса, құнсызданудан бұрын танылған шығын активтің ағымдағы құны оның қалпына келу күнінде оның амортизациялау құнынан аспайтындай мөлшерде түзетпе жасалады. Құнсыздану шығынына келесі түзетпе жасау жиынтық табыс туралы есепте танылады.

Сауда дебиторлық берешек бойынша құнсыздану резерві жасалады, егер Компания оған шот-фактураның бастапқы шарттарына сәйкес (мысалы, дебитордың төлеуге қабілетсіздік ықтималдығы немесе басқа маңызды қаржылық қиындықтары) тиесілі барлық сомаларды алады деген объективті куәлік болса. Дебиторлық берешектің ағымдағы құны резерв шотын қолдану арқылы азайтылады. Құнсызданған берешек сенімсіз деп танылған жағдайда танылуын тоқтатады.

Сату үшін бар қаржылық инвестициялар

Егер сату үшін бар активтің құнсыздануы орын алса, оны сатып алу шығындары (негізгі сомалар мен амортизация төлемдерін шегеруден кейін) мен ағымдағы әділ құны арасындағы, бұрын жиынтық табыс туралы есепте танылған құнсыздану шығынын шегеруден кейінгі айырма капиталдан пайда және шығынға ауыстырылады. Сату үшін арналған деп жіктелген үлестік құралдар бойынша құнсызданған бұрын танылған шығынды түзету жиынтық табыс туралы есепте танылмайды. Қарыздық құралдар бойынша құнсыздану шығындарын түзету пайда немесе шығын арқылы орындалады, егер құралдың әділ құнын арттыру жиынтық табыс туралы есепте құнсыздану шығынын танудан кейін орын алған оқиғамен объективті байланысты болса.

Қаржылық активтерді тануды тоқтату

Қаржылық актив (немесе, қолданылатын жерде – қаржылық активтің бөлігі немесе ұқсас қаржылық активтер тобының бөлігі) келесі жағдайда танылуын тоқтатады:

- ▶ Активтен ақшалай ағынды алу құқығының мерзімі өтіп кетсе;
- ▶ Компания активтер ақшалай ағынды алу құқығын өзіне сақтайды, бірақ қайта тарату туралы келісімге сәйкес үшінші тарапқа айтарлықтай кешіктірілген оларды толық табыстау міндеттемесін алса;
- ▶ Компания активтен ақшалай ағындарды алу құқығын табыстаса немесе (а) активтен барлық маңызды тәуекелдер мен сыйақыларды табыстаса; немесе (б) активтен барлық маңызды тәуекелдер мен сыйақыларды табыстаса, және өзіне де сақтамаса, бірақ осы активті бақылауды табыстаса.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (ЖАЛҒАСЫ)

2.8 Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық қорлар екі шаманың ең азымен ескеріледі: әр қойма және сатудың таза құны бойынша жеке ФИФО әдісі бойынша өзіндік құн. Құн әдеттегі қызметте әр затты орнына жеткізуге және оны ағымдағы күйіне келтіруге байланысты жұмсалған барлық шығындардан тұрады. Шикі мұнайдың құны өндірудің құны, соның ішінде тозу шығындарының сәйкес бөлігі, таусылуы және амортизация және өндірістің орташа көлемі негізінде жүкқұжатар болып табылады. Мұнайды сатудың таза құны болжамды бағаға, осындай сатуға байланысты шығындарды шегеруден кейінгі сатуға негізделеді. Материалдар мен қорлар әдеттегі қызмет барысында өтелетін күтілетін сомадан аспайтын құн бойынша есепке алынады.

2.9 Қосымша құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары сату және сатып алу бойынша ҚҚС таза негізде есепке алуды жасауға мүмкіндік береді. Өтеуге ҚҚС ішкі нарықтағы сатылымдар бойынша ҚҚС шегеруден кейінгі ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС болып табылады. Экспортқа салық сатылымдар нөлдік мөлшерлеме бойынша салынады. Алайда ҚҚС есепке алу өтеуге ҚҚС растау үшін салық органдарымен жүргізілген салық тексеріс нәтижелері негізінде ғана жасалады.

Егер ақшаның уақытша құн әсері маңызды болып табылса, ұзақ мерзімді өтеу ҚҚС сәйкес жағдайларда осы активке тән тәуекелдерді көрсететін тәуекелсіз мөлшерлеме көмегімен дисконтталады.

2.10 Ақшалай қаражат және оның баламалары

Ақшалай қаражат және оның баламалары банктік салымдардағы қаражаттан, кассадағы қолма қол ақшадан, бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын өзге қысқа мерзімді өтімділігі жоғары инвестициялардан тұрады.

2.11 Жарғы капиталы

Жарғы капиталы

Қарапайым акциялар және дивидендтер эмитенттің қарауымен төленетін өтелмейтін артықшылыққа ие болған акциялар капитал ретінде жіктеледі. Жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты үшінші тарапқа қызмет үшін төленетін төлем шығындары осы эмиссия нәтижесінде алынған капиталды азайту ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде қаралады және капитал сомасынан тек, егер олар есеп беру күнін қоса есептеген күнге дейін жарияланған жағдайда ғана шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат егер олар есеп беру күніне дейін ұсынылса, сондай-ақ есеп беру күнінен кейін, бірақ қаржылық есеппен шығаруға бекітілген күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған жағдайда ашылады.

2.12 Сауда кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек бастапқы кезде әділ құн бойынша көрсетіледі және кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданумен амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

2.13 Резервтер

Резервтер Компанияда өткен оқиға нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттеме (заңды немесе тәжірибеден туындайтын), осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайда кері ағыны ықтималды болса, және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасы болса танылады. Егер Компания резервтің барлығын немесе бір ғана бөлігін өтеуді алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу жеке актив ретінде танылады, бірақ

өтеуді алу күмәнді болмаған жағдайда. Резервке жататын шығын өтеуді шегеруден кейін жиынтық табыс туралы есепте көрсетіледі. Егер ақшаның уақытша құнының әсері маңызды болса, резервтер салық салуға дейін ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, осылайша қолданылған жағдайда, тәуекелдер нақты міндеттемелерге тән болады. Егер дисконттау қолданылса, онда уақыт өткен соң резервті арттыру қаржыландыру шығындары ретінде танылады.

2.14 Қарыздар

Қарыздар бастапқы кезде келісім бойынша шығындарды шегеруден кейін әділ құн бойынша танылады. Кейінгі мерзімдерде қарыздар амортизациялау құны бойынша көрсетіледі; алынған қаражаттың әділ құны (келісім бойынша шығындарды шегеруден кейін) және өтеу сомасы арасындағы айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданумен қарыз берілген мерзімде жиынтық табыс туралы есепте көрсетіледі. Қарыздар ағымдағы міндеттемелер ретінде жіктеледі, егер Компания есептік күннен кейін кем дегенде 12 айға төлемді кейінге қалдырудың шартсыз құқығына ие болмаса. Сараланатын активтің сатып алуға, құрылысқа немесе өндіріске тікелей жататын қарыздары бойынша шығындар капиталданады.

2.15 Қызметкерлерге берілетін сыйақы

Компания қызметкерлердің есептелген еңбекақысынан 10% сәйкес зейнетақы қорларына зейнетақы жарналары ретінде ұстап қалады. Зейнетақы жарналарының мөлшері 2017 жылы айына 183.433 теңге сомасымен шектелген (2016: айына 171.442 теңге). Қолданыстағы қазақстандық заңнамаға сәйкес қызметкерлер өздерінің зейнетақымен қамтылуы үшін өздері жауапкершілік артады. 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап Компания сол сияқты өз қызметкерлерінің көпшілік табысынан олардың зейнетақы жарналарына 5% мөлшерінде міндетті кәсіби зейнетақы жарналарын аударуға міндетті.

Қызметкерлерге берілетін ұзақ мерзімді сыйақылар

Компания қызметкерлері мен Компания арасында жасалған Ұжымдық шарттарға және өзге құжаттарға сәйкес зейнетке шыққанға дейін және шыққаннан кейін ұзақ мерзімді сыйақылар ұсынады. Ұжымдық шарт және өзге құжаттар, атап айтқанда, зейнетке шығу, зейнетке мерзімінен бұрын шығу, қызметкерге еңбекке қабілетсіз болған жағдайда материалдық көмек көрсету, мерейтой және қаза жағдайында төленетін бір жолғы жәрдемақы төлеуді қарастырады. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкер зейнетке шыққанға дейін жұмысты жалғастыру қажеттілігімен негізделеді.

Бір жолғы жәрдемақы және зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша жәрдемақы бойынша күтілетін шығындарды есептеу еңбек қызметі аяқталысымен белгіленген төлемдерімен бірге зейнеттік жоспарлар есебінде қолданылатын әдістеме бойынша қызметкердің еңбек қызметі кезінде орындалады. Жыл бойы туындайтын актуарийлік пайда мен шығындар өзге жиынтық табыс құрамында көрсетіледі. Бұл мақсатта актуарийлік пайда және шығындар актуарийлік ұсыныстардағы өзгерістердің әсері ретінде, сол сияқты актуарийлік ұсыныстар мен нақты мәліметтер арасындағы айырмашылықтарға байланысты өткен тәжірибенің әсерінен тұрады. Өзге өзгерістер ағымдағы мерзімде танылады, соның ішінде ағымдағы қызметтердің құны, өткен қызметтердің құны және кадрлық қысқарту немесе жасалған есептердің әсері.

Зейнетақы міндеттемелерінің есебінде қолданылған ең маңызды болжамдар, – бұл дисконт және өлім-жітім болжамының мөлшерлемесі. Дисконт мөлшерлемесі келешектегі міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жыл сайын осындай міндеттемелер бойынша дисконттың амортизациясы жиынтық табыс туралы есепте қаржыландыру шығындары ретінде көрсетіледі. Өлім-жітім туралы болжам міндеттемелердің келтірілген таза құнын алу үшін дисконтталатын сыйақы төлемдерінің келешектегі төлемдерін болжау үшін қолданылады.

Қызметкерлерге төленетін, бір жолғы демалыс жәрдемақылардан басқа сыйақылар қызметкерлерге төленетін өзге сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы сыйақылар бойынша күтілетін шығындарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі кезінде белгіленген төлемдермен зейнетақы жоспарын есептеген кезде қолданылатын әдістеме бойынша орындалады.

Осындай міндеттемелер жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлермен бағаланады.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТИЛЕРІНЕ ШОЛУ (ЖАЛҒАСЫ)

2.16 Түсімді тану

Компания фрахт құнына, сақтандыру және сапа үстемелеріне түзетілген Platt's баға беруі бойынша қысқа мерзімді шарттар, бағалар бойынша шикі мұнайды сатады. Меншік құқығының ауысуы орындалады, және кіріс әдетте шикі мұнай физикалық кеме бортына тиелгенде немесе кемеден түсірілген кезде, құбыр өткізгішке түскенде немесе келісімшартта келісілген ережелерге байланысты жеткізудің бастапқы механизміне түскен кезде танылады.

Компанияның келісімшарттарында шикі мұнайды сатуға белгілі уақыт мерзімінде жеткізілуі тиіс шикі мұнайдың максималды мөлшері көрсетіледі. Түсірілген, бірақ сатып алушыға әлі жетпеген шикі мұнай қаржылық жағдай туралы есепте тауар-материалдық қорлар ретінде есепке алынады.

2.17 Табыс салығы

Ағымдағы табыс салығы бойынша шығындар ағымдағы табыс салығынан, үстеме пайдаға салынатын салықтан және кейінге қалдырылған табыс салығынан тұрады.

Ағымдағы және алдыңғы мерзім үшін пайдаға салынатын ағымдағы салық бойынша активтер және міндеттемелер салық органдарынан өтеуге немесе салық органдарынан төлеуге болжанған сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемесі және салық заңнамасы, бұл Компания өз қызметін орындайтын және салық салынатын кіріс алатын елдерде есептік күнде қабылданған немесе қабылданатын мөлшерлемелер және заңнама.

Үстеме пайдаға салынатын салық («ҮПС») табыс салығы ретінде қарастырылады және табыс салығы бойынша шығындардың бір бөлігін құрайды. 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Компания жылдық жиынтық табысқа жер қойнауын пайдалануға әр жеке келісімшарт бойынша бір жылғы шегерімге қатысы негізінде айнымалы мөлшерлемелер бойынша жер қойнауын пайдалануға әр жеке № келісімшартқа қатысты ҮПС есептейді және төлейді. Жылдық жиынтық табыстың ҮПС қолдануды бастайтын әр салық жылындағы шегерімдерге қатысты 1,25:1 құрайды. ҮПС мөлшерлемелері әр № келісімшартқа қатысты жер қойнауын пайдалануға жасалған әр № келісімшарттың 25% шегерісінен жоғары салық салынатын табыстың бөлігіне қолданылады (Корпоративтік Табыс 1,25 Салығын шегергеннен кейін және рұқсат етілген түзетулерден кейінгі салық салынатын табыс салығы).

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер барлық уақытша айырмашылықтарға қатысты міндеттемелердің баланстық әдісін қолданумен есептеледі. Кейінге қалдырылған салықтар компаниялардың бірлестігі болып табылмайтын және оны жасау кезінде бухгалтерлік табысқа немесе салық табысына және шығынына әсер етпейтін келісім бойынша гудвиллді, активті немесе міндеттемені бастапқы тану нәтижесінде кейінге қалдырылған табыс салығынан басқа қаржылық есептілікте активтер мен міндеттемелердің салықтық базасы және олардың баланстық сомасы арасындағы барлық уақытша айырмашылықтар бойынша анықталады.

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер шегерілетін уақытша айырмалар сомасына азайтылатын, салық салынатын пайданы алудың айтарлықтай ықтималдығы болатын деңгейде танылады. Кейінге қалдырылған салық активтер және міндеттемелер есептік күнде қолданысқа енгізілген немесе нақты заңдастырылған салық мөлшерлемесі негізінде активті сату немесе міндеттемені өтеу мерзімінде қолданылуы күтілетін салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі.

3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП БАҒАЛАРЫ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАМАЛАР

ХҚЕС сәйкес қаржылық есептілікті дайындау басшылықтан қаржылық есептілікті дайындау күнінде есептілікте көрсетілген активтерге, міндеттемелерге және шартты активтер мен міндеттемелерге әсер ететін, сонымен қатар есептік мерзім үшін есептілікте көрсетілген активтерге, міндеттемелерге, табысқа, шығынға және шартты активтер мен міндеттемелерге әсер ететін бағалар мен болжамдарды қолдануды талап етеді. Маңызды бағалар төменде келтірілген:

Мұнай және газ қоры

Мұнай және газ қорлары Компанияның есептерінде тозу, таусылу және амортизация бойынша маңызды фактор болып табылады. Компания өзінің мұнай және газ қорын Қоғамдағы мұнай-газ инженерлерінің әдістемесіне сәйкес бағалайды. Қоғамдағы мұнай-газ инженерлерінің әдістемесіне сәйкес қорларды бағалау кезінде аналитиктердің болжамды бағалары қолданылады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды қолдану жылдың соңында спот бағаларын қолдануға тән тұрақсыздықтың әсерін жояды.

Басшылық сол сияқты басшылықпен өнімді шығаруды және сатуды жоспарлау және инвестициялық шешімдерді қабылдау үшін қолданылатын ұзақ мерзімді жоспарлы бағалар бойынша болжамдар өндіру бойынша қызметтің ұзақ мерзімді сипатына көбірек сәйкес келеді және мұнай және газ қорларын бағалау үшін қолайлы негіз болып табылады.

Қорлардың барлық бағалары тұрлаусыздықтың кейбір деңгейін шамалайды. Тұрлаусыздық негізінен осындай мәліметтерді бағалау және салыстыру кезінде қолжетімді болған сенімді геологиялық және инженерлік мәліметтер көлеміне байланысты.

Тұрлаусыздықтың салыстырмалы деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне жатқызу арқылы айқындалуы мүмкін: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорлар. Дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда дәлелденген қорларды шығаруда үлкен айқындық бар және дәлелденген қорлар бұдан әрі оларды шығарып алу мүмкіндігіне қатысты прогрессивті өсетін тұрлаусыздықты белгілеу үшін өңделген және өңделмеген қорларға бөлінуі мүмкін.

Жыл сайын бағалар талданады және түзетіледі. Түзетулер қолдағы геологиялық мәліметтерді, кәсіптік параметрлерді немесе өндіру туралы мәліметтерді бағалау немесе қайта бағалау, жаңа мәліметтердің болуынан; немесе бағалар бойынша болжамдағы өзгерістер салдарынан туындайды. Қорлардың бағасы сол сияқты пласт өндірісіндегі өзгерістерді немесе өндіру бағдарламасындағы өзгерістерді, беруді арттыру үшін жобалардың әрекеттері салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген өндірілген қорлар тозуды, таусылу және амортизацияны есептеу үшін орындалған жұмыс көлеміне пропорционал амортизация мөлшерлемелерін есептеу үшін қолданылады.

Компания дәлелденген қорларға бекітілген лицензиялық мерзім ішінде шығарылады деп күтілетін көлемдерді ғана қосты. Бұл ұзарту бойынша процедура нәтижесіне қатысты тұрлаусыздықпен туындаған, өйткені лицензияларды ұзарту ақырында Үкіметтің қарауымен орындалады. Компанияның лицензиялық мерзімдерін арттыру және көрсетілген қорлар мөлшеріндегі сәйкес арттыру әдетте тозу, таусылу және амортизация бойынша төменгі шығынға келтіреді және табысқа маңызды әсер етуі мүмкін және құнсыздануды қалпына келтіру индикаторы болуы мүмкін. Дәлелденген өңделген қорлардағы төмендеу тозу, таусылу және амортизацияға (өндірудің тұрақты деңгейі кезінде) жарналарын арттыруға, табыстың төмендеуіне, сонымен қатар мүліктің баланстық құнының тікелей төмендеуіне келтіруі мүмкін. Пайдаланылатын кен орындарының салыстырмалы аз мөлшерінде алдыңғы жылмен салыстырғанда қорларды бағалаудағы кез келген өзгерістер тозу, таусылу және амортизация жарналарына маңызды әсерін тигізуі мүмкін.

Активтердің шығыуы бойынша міндеттемелер

№ келісімшартта анықталған ережелер бойынша, заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Компания әр кен орнындағы негізгі құралдарды бөлшектеу және жою және жер телімдерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелерді артады. Атап айтқанда, Компанияның міндеттемелеріне барлық өндірілмейтін ұңғымаларды біртіндеп жабу және қызметі тоқтатқаннан кейінгі, № келісімшартты аймақтағы құбыр өткізгіштердің, ғимараттардың бөлшектеуін және топырақ құнарлығын қалпына келтіру сияқты әрекеттер жатады. Лицензияның әрекет ету мерзімі Компанияның қалауымен ұзартылуы мүмкін, ақырғы жабу бойынша міндеттемелерді өтеудің есептік мерзімі әр лицензиялық мерзім аяқталған күн болып табылады деп шамаланады.

3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП БАҒАЛАРЫ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАМАЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер (ЖАЛҒАСЫ)

Егер активтерді жою бойынша міндеттемелер кен орнын пайдалануды экономикалық негізбен аяқтау өткеннен кейін өтелуі тиіс болса, онда көрсетілген міндеттеме жабылған кезде ұңғымаларды жою бойынша барлық шығындарды және ақырғы шығындарды қосу салдарынан өсер еді. Компанияның ұңғымаларды жою және ақырғы жабу бойынша шығындарын қаржыландыру міндеттемелерінің көлемі тиісті келісімшарттар талаптары мен қолданыстағы заңнамаға байланысты болады.

Келісімшарт та, заңнама да лицензиялық мерзім соңында ақырғы жою және ақырғы жабу бойынша осындай шығындарды қаржыландыру бойынша белгілі міндеттемені болжамаған жағдайда міндеттемелер мақұлданбайды. Осындай шешімді қабылдау қандай да бір тұрлаусыздыққа және маңызды пайымдауларға сүйене отырып орындалады. Басшылықтың осындай міндеттемелердің болуы не болмауына қатысты бағалары Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибесіндегі өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін. Компания активтердің әр жеке № келісімшарт бойынша шығу міндеттемелерін есептейді.

Міндеттеменің сомасы қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген, экономикасы ауыспалы елдерге мемлекеттік қарыз бойынша орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемелерді қолданумен дисконтталған және күтілетін инфляция деңгейіне түзетілген міндеттемелерді өтеу үшін қажет болады деп күтілетін бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады. Компания № келісімшарттық аумақта әр есептік күні қалпына келтіру бойынша міндеттемені қайта қарайды және «Негізгі құралдардың нысанын қолданыстан шығару бойынша, олар тұрған жер теліміндегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелердегі және ұқсас өзге міндеттемелердегі өзгерістер» Түсіндіруге 1 сәйкес ең жақсы бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Жабуға келешектегі шығындарды бағалау кезінде басшылық жасаған маңызды бағалар мен пайымдаулар қолданылды. Осындай міндеттемелердің басым бөлігі алдағы болашақтың еншісінде және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Компанияның бағаларына активтерді жою технологиясындағы шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. Шамамен 28,65% және 25,97% қор, 2017 және 2016 жылғы 31 желтоқсанда ақырғы жабу бойынша шығындарға жатады. Компания ағымдағы жылдың бағаларын және инфляцияның ұзақ мерзімді деңгейінің орташа мәнін қолданып, ұңғымаларды келешекте жою құнын бағалайды. 2017 жылғы 31 желтоқсанда міндеттеменің баланстық құнын анықтау үшін қолданылған ұзақ мерзімді инфляция және дисконттау мөлшерлемелері сәйкесінше 5,0% және 10% құрады (2016: 5,0% және 10%). Активтердің шығуы бойынша міндеттемелердегі өзгерістер 10-ескертпеде көрсетілген.

Экологиялық оңалту

Компания сол сияқты экологиялық оңалтуға резервтерді қалыптастыру бойынша бағалар жасайды және пайымдаулар шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар олардың келешектегі экономикалық тиімділігіне байланысты шығындарға жатады. Өткен қызметтен туындаған қазіргі күйге жататын шығыстар, және келешекте экономикалық пайдасы жоқтары шығындарға жатады.

Міндеттемелер оңалту бойынша шығындар және күтілетін жоспарлар туралы ағымдағы ақпарат негізінде анықталады және қажетті процедуралар мерзімдеріне қатысты басшылықтың болжамына қарай дисконтты негізде ескеріледі. Компанияның экологиялық оңалту резерві Компания қолданыстағы қазақстандық нормативтік базаның талаптарын сақтау үшін қажетті күтілетін шығындардың тәуелсіз бағаларына негізделген басшылықтың ең жақсы бағалары болып табылады.

Экологиялық оңалтуға қатысты қосымша тұрлаусыздықтар 18-ескертпеде көрсетілген. Экологиялық оңалтуға міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер 10-ескертпеде көрсетілген.

Салық салу

Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығына («КТС») қатысты, сол сияқты үстеме табыс салығына («ҮТС») қатысты кейінге қалдырылған салық ретінде есептеледі. Кейінге қалдырылған КТС және ҮТС күтілетін мөлшерлемелер бойынша жер қойнауын пайдалануға жасалған № келісімшарттарға байланған активтер мен міндеттемелердің уақытша айырмаларына есептеледі.

Кейінге қалдырылған КТС және ҮТС *14-ескертіпте* көрсетілген салық кодексімен қабылданған салық заңнамасының ережелері бойынша есептеледі. Салық салумен байланысты кейінгі тұрақсыздықтар *14-ескертіпте* көрсетілген.

Қызметкерлерге төленетін сыйақылар

Зейнетке шығуға дейін және шыққаннан кейін қызметкерлерге төленетін ұзақ мерзімді сыйақылардың құны және келтірілген міндеттемелердің құны актуарийлік әдісті қолданумен белгіленеді. Актуарийлік әдіс келешектегі нақты нәтижелерден ерекшеленетін түрлі болжамдарды қолдануды болжайды. Актуарийлік әдіс дисконттау мөлшерлемелері туралы болжамдардан, келешектегі еңбекақы өсуінен, өлім-жітім деңгейінен және келешектегі қызметкерлердің сыйақыларын өсіруден тұрады.

Негізгі болжамдарды бағалау күрделігіне және қызметкерлерге еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төленетін сыйақылар бойынша ұзақ мерзімді сипаттағы міндеттемелерге қарай ұқсас міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерісіне өте сезімтал. Барлық болжамдар әр есептік күнде қайта қаралады.

Өлім-жітім деңгейі ашық рұқсаттағы өлім-жітім кестелеріне негізделеді. Еңбекақыны келешекте арттыру күтілетін келешектегі инфляция қарқындарына негізделеді.

Қызметкерлерге 2017 және 2016 жылғы 31 желтоқсанда төленетін сыйақылар бойынша міндеттемелерді бағалау үшін қолданылған негізгі актуарийлік болжамдар келесі түрде көрсетілген:

<i>Пайыздық көрінісі</i>	2017 жыл	2016 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	10,00%	10,00%
Инфляция мөлшерлемесі	5,00%	5,00%
Ұзақ мерзімді жыл сайынғы төлемдердің келешектегі артуы	7,00%	7,00%
Еңбекақының келешектегі артуы	7,00%	7,00%

Еңбек қызметі аяқталған кезде қызметкерлерге төленетін сыйақылар бойынша міндеттеменің орташа ұзақтығы 2017 және 2016 жылдарда 31 желтоқсанда сәйкесінше 7,5 жыл және 7,6 жылды құрады.

Еңбек қызметі аяқталған кезде қызметкерлерге төленетін сыйақылар бойынша міндеттемелердің 2017 жылғы 31 желтоқсанда жағдай бойынша маңызды болжамдардың өзгерісіне сезімталдығын талдау келесі түрде келтірілген:

	Азаюы	Артуы
Дисконттау мөлшерлемесі	-0,5%	+0,5%
	298.499	(279.024)
Сыйақыны арттыру мөлшерлемесі	-0,5%	+0,5%
	(279.057)	296.225

4. НЕГІЗГІ ҚАРАЖАТ

	Мұнай-газ активтері	Өзге активтер	Аяқталмаған күрделі құрылыс	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	112.778.006	12.129.301	11.087.130	135.994.437
Түсімдер	162.328	162.232	45.815.035	46.139.595
Актив шыққан кезде міндеттемені бағалаудағы өзгерістер	(183.451)	-	-	(183.451)
шығарылуы	(305.367)	(112.213)	(461.658)	(879.238)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауыстыру	16.811.895	885.868	(17.697.763)	-
Ішкі ауыстыру	(215.680)	215.680	-	-
Тозу	(15.531.558)	(1.528.915)	-	(17.060.473)
2016 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	113.516.173	11.751.953	38.742.744	164.010.870
Түсімдер	115.965	153.230	27.396.457	27.665.652
шығарылуы	(933.927)	(22.373)	(515.417)	(1.471.717)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауыстырулар	17.501.973	2.868.460	(20.370.433)	-
Ішкі ауыстыру	85.364	(145.914)	60.550	-
Тозу	(15.583.064)	(1.592.796)	-	(17.175.860)
2017 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	114.702.484	13.012.560	45.313.901	173.028.945
2017 жылғы 31 желтоқсанда				
Бастапқы құны	213.877.249	19.755.851	46.180.681	279.813.781
Жиналған тозу	(99.061.852)	(6.701.312)	-	(105.763.164)
Жиналған құнсыздану	(112.913)	(41.979)	(866.780)	(1.021.672)
Қалдық құн	114.702.484	13.012.560	45.313.901	173.028.945
2016 жылғы 31 желтоқсанда				
Бастапқы құны	198.332.096	17.222.363	39.141.968	254.696.427
Жиналған тозу	(84.708.943)	(5.428.431)	-	(90.137.374)
Жиналған құнсыздану	(106.980)	(41.979)	(399.224)	(548.183)
Қалдық құн	113.516.173	11.751.953	38.742.744	164.010.870

5. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

	Барлау және бағалау бойынша активтер	Өзге материалдық емес активтер	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	6.610.540	526.196	7.136.736
Түсімдер	1.763.646	421.470	2.185.116
Амортизациялық жарналар	(678.358)	(179.636)	(857.994)
2016 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	7.695.828	768.030	8.463.858
Түсімдер	9.759.167	701.394	10.460.561
Шығару	(426.775)	(202)	(426.977)
Амортизациялық жарналар	(2.573.406)	(285.557)	(2.858.963)
Құнсыздану	(592.787)	-	(592.787)
2017 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құн	13.862.027	1.183.665	15.045.692
2017 жылғы 31 желтоқсанда			
Бастапқы құны	28.024.241	2.271.572	30.295.813
Жиналған амортизация	(13.569.427)	(1.087.907)	(14.657.334)
Жиналған құнсыздану	(592.787)	-	(592.787)
Қалдық құн	13.862.027	1.183.665	15.045.692
2016 жылғы 31 желтоқсанда			
Бастапқы құны	18.688.801	1.587.104	20.275.905
Жиналған амортизация	(10.992.973)	(819.074)	(11.812.047)
Қалдық құн	7.695.828	768.030	8.463.858

6. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР

Сауда және өзге дебиторлық берешек

	2017 жыл	2016 жыл
Сауда дебиторлық берешек	35.927.951	33.265.044
Өзге	20.800	156.042
Құмәнді дебиторлық берешек бойынша резерв	-	(85.016)
	35.948.751	33.336.070

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның сауда дебиторлық берешегі «ҚМГ» ҰК» еншілес ұйымы болып табылатын KazMunayGas Trading AG («KMG Trading») шикі мұнайды сатудан түскен 31.400.070 мың теңге (2016: 33.093.192 мың теңге) сомасындағы берешектен тұрады.

2017 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның сауда дебиторлық берешегі 85% мөлшерге АҚШ долларымен көрсетілген (2016: 100%).

6. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Өтеу мерзімдері бойынша 31 желтоқсандағы сауда және өзге дебиторлық берешек талдауы төмендегіше көрсетілген:

	2017 жыл	2016 жыл
Ағымдағы бөлік	35.927.079	33.182.317
0 күннен 30 күнге дейін кешіктіру	6.596	35.697
30 күннен 90 күнге дейін кешіктіру	2.011	–
90 және одан артық күнге дейін кешіктіру	13.065	118.056
	35.948.751	33.336.070

Ақшалай қаражат және оның баламалары

	2017 жыл	2016 жыл
АҚШ долларында көрсетілген банктегі шұғыл салымдар	70.705.170	16.683.386
Теңгемен көрсетілген банктегі шұғыл салымдар	2.231.401	600.149
АҚШ долларында көрсетілген банктегі қаражат және кассадағы қолма қол ақша	437.796	34.445.961
Теңгемен көрсетілген банктегі қаражат және кассадағы қолма қол ақша	48.500	170.935
Еуромен көрсетілген банктегі қаражат және кассадағы қолма қол ақша	198	–
	73.423.065	51.900.431

Банктерде ақшалай қаражат бойынша депозиттер бойынша күнделікті банктік мөлшерлемелерге байланысты сый-ақы мөлшерлемесі белгіленген. Банктік депозиттер Компанияның жойылатын активтерге қажеттілігіне байланысты түрлі мерзімдерге (бір айдан бастап үш айға дейін) орналастырылады. Осындай депозиттерге сәйкес мөлшерлеме бойынша сыйақы есептеледі.

2017 жылғы 31 желтоқсанда өлшенген орташа мөлшерлеме теңгемен 7,9% құрады (2016: 13,48%). 2017 жылғы 31 желтоқсанда АҚШ долларымен шұғыл салымдар бойынша сыйақының өлшенген орташа мөлшерлемесі 0,1% құрайды (2016: 2,02%).

Өзге қаржылық активтер

	2017 жыл	2016 жыл
АҚШ долларымен көрсетілген өтеуге дейін ұсталатын ұзақ мерзімді салымдар	32.258.446	33.599.222
Ұзақ мерзімді қаржылық активтердің жиыны	32.258.446	33.599.222
АҚШ долларымен көрсетілген шұғыл салымдар	31.884.021	57.239.302
Ағымдағы қаржылық активтердің жиыны	31.884.021	57.239.302
	64.142.467	90.838.524

Ұзақ мерзімді қаржылық активтер әр № келісімшарттың әрекет ету мерзімі аяқталғанға дейін әр № келісімшарт бойынша жеке жер қойнауын пайдалануға жасалған № келісімшартқа сәйкес ашылған тарату қоры бойынша салымдарды құрайды. 2017 жылғы 31 желтоқсанда осы сыйақылар бойынша орташа өлшенген сыйақы мөлшерлемесі 1,5% құрады (2016: 1,04%).

7. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

	2017 жыл	2016 жыл
Шикі мұнай	5.328.344	4.658.734
Материалдар	1.943.749	1.805.588
	7.272.093	6.464.322

2017 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның 112.441 тонна шикі мұнайы қоймаларда және транзитте болды (2016 жылы: 109.835 тонна).

8. КАПИТАЛ

Шығаруға рұқсат етілген акциялар

Шығаруға жарияланған акциялардың жалпы мөлшері 2017 және 2016 жылғы 31 желтоқсанда толық Бас компанияға тиесілі біреуінің номиналды құны 5 мың теңге 32.479.964 құрады. (2016: 32.479.964 біреуінің номиналды құны 5 мың теңге)

Дивидендтер

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес дивидендтер Компанияның капиталы теріс болса немесе дивидендтерді төлеу теріс капиталға келтірсе жарияланбайды. 2017 жылғы Компания дивидендтерді жариялайды және Бас компанияға 61.354.652 мың теңге мөлшерінде немесе бір акция үшін 1.889 теңге мөлшерінде төлейді (2016: 20.007.658 мың теңге немесе бір акция үшін 616 теңге).

9. ТАРИХИ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

АҚШ долларымен көрсетілген және Компания белгілі лицензияларды сатып алғанға дейін Үкіметтің жасаған тарихи шығындарын өтеу бойынша міндеттемелер болып табылатын тарихи міндеттемелер: № келісімшарт № 211 – 23 кен орындары, № келісімшарт № 327 – Тайсоған блогы бойынша кен орны, № келісімшарт № 406 – Лиман кен орны. Тарихи міндеттемелер бойынша төлемдер 2027 жылға дейін жасалады, Компания осы міндеттемелерді 10% мөлшер-леме бойынша дисконттады және оларды амортизациялық құн бойынша есепке алады.

10. РЕЗЕРВТЕР

	Экологиялық міндеттеме	Салықтар бойынша резервтер	Активтің шығуы бойынша міндеттеме	Қызметкерлерге сыйақы төлеу бойынша міндеттеме	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсанда	259.688	7.829.207	13.576.499	7.137.791	28.803.185
Қосымша резервтер	–	530.504	160.839	293.588	984.931
Дисконттың амортизациясы	20.593	–	1.076.617	532.037	1.629.247
Бағалардағы өзгерістер	–	(1.834.656)	(3.914.635)	131.251	(5.618.040)
жыл бойы қолдану	–	(831.690)	(292.748)	(857.274)	(1.981.712)
2016 жылғы 31 желтоқсанда	280.281	5.693.365	10.606.572	7.237.393	23.817.611
Қосымша резервтер	6.270.054	–	1.655.103	277.046	8.202.203
Дисконттың амортизациясы	142.738	–	1.099.223	683.369	1.925.330
Бағалардағы өзгерістер	–	–	(1.254.723)	296.012	(958.711)
жыл бойы қолдану	–	–	(235.434)	(807.424)	(1.042.858)
2017 жылғы 31 желтоқсанда	6.693.073	5.693.365	11.870.741	7.686.396	31.943.575
Ағымдағы бөлік	1.289.015	5.693.365	585.265	845.839	8.413.484
Ұзақ мерзімді бөлік	5.404.058	–	11.285.476	6.840.557	23.530.091
2017 жылғы 31 желтоқсанда	6.693.073	5.693.365	11.870.741	7.686.396	31.943.575
Ағымдағы бөлік	–	5.693.365	453.078	699.631	6.846.074
Ұзақ мерзімді бөлік	280.281	–	10.153.494	6.537.762	16.971.537
2016 жылғы 31 желтоқсанда	280.281	5.693.365	10.606.572	7.237.393	23.817.611

Экологиялық міндеттеме

2017 жылы Компания 6.270.054 мың теңге сомадағы мұнай кен орындарындағы тарихи ластануларға жататын қосымша экологиялық міндеттемені таныды. Резервтің сомасы 10% дисконттау мөлшерлемесімен және 2023 жылға дейінгі мерзіммен 9.067.122 мың теңге мөлшеріндегі болжамды келешек шығындардың келтірілген құнымен ұсынылған.

Қызметкерлерге төленетін сыйақылар

Компания қызметкерлерге әлеуметтік төлемдер жасауға ұжымдық шарт жасасты. Қызметкерлерге төлемдер қызметкерлерге төленетін өзге ұзақ мерзімді төлемдер ретінде қаралады. Аталған төлемдерді алу құқығы әдетте қызметтің минималды мерзімі аяқталуына байланысты. Аталған төлемдердің күтілетін құны белгіленген төлемдері бар жоспар үшін қолданылатынға ұқсас есептік әдістемені қолданумен қызмет ету мерзімінде есептеледі. Осы сыйақылар қамтылмаған.

Белгіленген төлемдері бар жәрдемақыларды 2017 және 2016 жылдар бойы төлем бойынша міндеттемелердегі өзгерістер төмендегідей етіп көрсетілген:

	2017 жыл	2016 жыл
Жылдың басындағы белгіленген төлемдері бар жәрдемақыларды төлеу бойынша міндеттемелердің ағымдағы құны	7.237.393	7.137.791
Ағымдағы қызметтердің құны	277.046	293.588
Пайыздарды өтеу шығындары	683.369	532.037
Актuariйлік шығындар /(кіріс) – табыс және шығындарға танылған	15.132	(36.488)
Актuariйлік шығындар – өзге жиынтық табыста танылған	280.880	223.439
Төленген сыйақылар	(807.424)	(857.274)
Бұрынғы қызметтердің құны	–	(55.700)
Жылдың соңындағы сыйақы бойынша белгілі міндеттемелердің келтірілген құны	7.686.396	7.237.393
Минус: сыйақы бойынша белгілі міндеттемелердің келтірілген құнының ұзақ мерзімді бөлігі	(845.839)	(699.631)
Белгіленген төлемдері бар жәрдемақыларды төлеу бойынша міндеттемелердің келтірілген құнының ұзақ мерзімді бөлігі	6.840.557	6.537.762

Бухгалтерлік баланста және жиынтық табыс туралы есепте танылған сомалар төмендегідей көрсетілген:

	2017 жыл	2016 жыл
Жылдың соңындағы белгіленген төлемдері бар жәрдемақыларды төлеу бойынша міндеттемелердің келтірілген құны	7.686.396	7.237.393
Таза міндеттемелер	7.686.396	7.237.393
Ағымдағы қызметтердің құны	277.046	293.588
Пайыздарды өтеу шығындары	683.369	532.037
Актuariйлік шығындар/(табыстар)	15.132	(36.488)
Бұрынғы қызметтердің құны	–	(55.700)
Ағымдағы жылда танылған шығындар	975.547	733.437

Өткен жылдардағы қызметтердің және ағымдағы қызметтердің құны өндірістік шығындар, жалпы және әкімшілік шығындар құрамындағы жиынтық табыс туарлы есепке кіреді.

11. КІРІСТЕР

	2017 жыл	2016 жыл
Экспорт		
Шикі мұнай	289.233.248	219.776.850
Ішкі нарық		
Шикі мұнай	18.190.852	22.289.796
Газды қайта өңдеу өнімдері	16.374	10.348
Өзге сатылымдар мен қызметтер	2.306.329	1.440.138
	309.746.803	243.517.132

12. ӨЗІНДІК ҚҰН

	Ескертпе	2017 жыл	2016 жыл
Қызметкерлерге төленетін сыйақылар		45.473.564	42.572.102
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық		27.544.373	18.871.367
Тозу, таусылу және амортизация		16.987.216	16.879.332
Жөндеу және қызмет көрсету бойынша қызметтер		10.622.288	9.140.260
Экологиялық міндеттеме бойынша резервтегі өзгеріс	10	6.270.054	–
Материалдар және қор		3.392.720	3.150.189
Электр энергиясы		2.705.124	2.705.363
Көліктік шығындар		1.809.989	1.391.699
Мүлік салығы		1.470.853	1.484.436
Коммерциялық анықтау бонусы		(49.152)	(945.153)
Капиталданған активтің сомасынан артатын активтің шығуы бойынша міндеттемелерді азайту		(777.583)	(3.732.722)
Басқа шығындар		6.509.932	3.661.628
		121.959.378	95.178.501
Мұнай қалдықтарының өзгеруі		(669.609)	593.313
		121.289.769	95.771.814

Ілеспе газды қайта өңдеу бойынша өндірістік шығындар 2017 жылы 2.023.563 мың теңгені құрайды (2016: 932.571 мың теңге).

13. САТЫЛЫМ БОЙЫНША ШЫҒЫНДАР, ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫНДАР

	2017 жыл	2016 жыл
Экспорттық кедендік баж салығы	36.585.787	27.573.408
көлік шығындары	33.907.051	33.438.139
Рента салығы	32.583.583	9.396.034
Қызметкерлерге төленетін сыйақылар	4.017.880	3.857.963
Тозу, таусылу және амортизация	3.047.606	1.016.168
Жөндеу және қызмет көрсету бойынша шығындар	432.007	363.975
Демеушілік	323.896	288.333
Сатылым бойынша агенттік комиссия	214.419	231.606
Кеңес беру және аудиторлық қызметтер	105.677	61.280
Айыппұл және өсімақылар	47.203	(164.730)
Мүлік салығы	39.384	40.384
Күмәнді дебиторлық берешек бойынша резервке түзетпе жасау/есептеу	(144.342)	573.138
Басқа шығындар	2.971.526	1.054.683
	114.131.677	77.730.381

14. ТАБЫС САЛЫҒЫ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін табыс салығы бойынша шығындар төмендегідей етіп көрсетілген:

	2017 жыл	2016 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы	19.754.619	13.424.856
Үстеме табысқа салынатын ағымдағы салық	3.211.013	610.530
Ағымдағы табыс салығы	22.965.632	14.035.386
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша (пайда)/ шығын	(2.266.373)	1.938.799
Кейінге қалдырылған үстеме салық бойынша пайда	(1.273.915)	(170.784)
Кейінге қалдырылған табыс салығы	(3.540.288)	1.768.015
Табыс салығы бойынша шығын	19.425.344	15.803.401

Келесі кестеде Қазақстандағы Компанияның салық салуға дейінгі пайдасына тиімді салық мөлшерлемесімен табыс салығының мөлшерлемесін тексеру келтірілген.

	2017 жыл	2016 жыл
Салық салуға дейінгі пайда	75.548.374	77.163.627
Табыс салығы бойынша шығындар	19.425.344	15.803.401
Тиімді салық мөлшерлемесі	26%	21%

Заңнамамен белгіленген табыс салығының мөлшерлемесі	20%	20%
---	-----	-----

Келесінің нәтижесінде арттыру/(азайту)

Үстеме табысқа салынатын салық	4%	1%
Алдыңғы жылдар үшін корпоративтік табыс салығы	1%	0%
Өтеуге ҚҚС құнсыздануы	(1)%	(2)%
Шегеруге жатпайтын шығындар	2%	2%
Тиімді салық мөлшерлемесі	26%	21%

КТС және ҮТС жататын кейінге қалдырылған салық бойынша активтердегі өзгерістер келесі түрде келтірілген:

	Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	Резервтер	Салықтар	Басқасы	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсанда	526.670	5.195.460	1.220.686	1.700.815	8.643.631
Пайда және шығын құрамында танылған	(1.253.731)	(212.477)	547.911	(849.718)	(1.768.015)
2016 жылғы 31 желтоқсанда	(727.061)	4.982.983	1.768.597	851.097	6.875.616
Пайда және шығын құрамында танылған	(1.440.642)	1.904.444	2.267.774	808.712	3.540.288
2017 жылғы 31 желтоқсанда	(2.167.703)	6.887.427	4.036.371	1.659.809	10.415.904

15. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН КЕЛІСІМДЕР

«Жалпы бақылаудағы ұйымдар» санаты Бас компанияның және «ҚМГ» ҰК» бақылаушы ұйымдардан тұрады. «Басқа байланысты тараптар» санаты «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ бақыланатын ұйымдардан тұрады. Байланысқан тараптармен 2017 және 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдағы сатылымдар және сатып алынған заттар және 2017 және 2016 жылғы 31 желтоқсанда байланысқан тараптармен жасалған келісімдер бойынша сальдо келесі түрде көрсетілген:

	2017 жыл	2016 жыл
Тауарлар мен қызметтерді сату		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	294.852.127	237.825.274
Бас Компания	18.184.466	15.199.292
Сатылған мұнай сапасының банкі бойынша шығындары (Бас компания)	(5.475.637)	(7.221.025)
Өзге байланысқан тараптар	13.163	–
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	19.161.798	17.124.677
Бас Компания	16.323.595	18.980.008
Өзге байланысқан тараптар	1.174.485	509.599
Сауда және өзге дебиторлық берешек		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	34.670.288	34.888.800
Бас Компания	4.495.609	249.592
Өзге байланысқан тараптар	8.096	13.152
Сауда кредиторлық берешек		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	2.911.805	1.958.996
Бас Компания	2.053.981	3.197.013
Өзге байланысқан тараптар	245.728	41.593

Сатылымдар және дебиторлық берешек

Байланысқан тараптарға сатылымдар негізінен «ҚМГ» ҰК» тобының кәсіпорындарына негізінен шикі мұнайды экспорттық және ішкі сатылымдар болып табылады. Байланысқан тараптарға экспорттық сату 2017 жылғы 2.318.046 тонна шикі мұнайды құрады (2016: 2.085.264 тонна). Фрахт, трейдер айырмасы және сапа айырмасына үстемелер құнына түзетілген Platt's сілтеме жасаумен анықталған шикі мұнайды сату бағалары. Осындай экспортқа сату бойынша бір тоннаның орташа бағасы шамамен 2017 жылы 127.095 теңгені құрады (2016: 108.858 теңге).

Сонымен қатар Компания шикі мұнайды ішкі нарыққа «МГ ҰК», «ҚМГ БӨ» АҚ еншілес кәсіпорны арқылы ҚМГ ҰК ақырғы бақылаушы акционері болып табылатын Қазақстан Үкіметінің қаулысына сәйкес жеткізеді. Осындай ішкі нарыққа жеткізілімдер 2017 жылғы өндірілген шикі мұнайдан 479.064 тоннаны құрады (2016: 726.202 тонна). Ішкі нарықта сату бағалары «ҚМГ БӨ» АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген келісіммен (18-ескертпе) анықталады. 2017 жылы Компания «ҚазМұнайГаз – қайта өңдеу және маркетинг» АҚ шарты бойынша ішкі нарыққа мұнай жеткізбеді (2016: ішкі нарыққа жеткізілімді Компания орташа есеппен 30.693 теңге алатын) және «ҚМГ БӨ» АҚ шарты бойынша Компания орташа есеппен 37.972 теңге алатын (2016: ішкі нарыққа жеткізілімді Компания орташа есеппен бір тонна үшін 31.895 теңге алатын).

Сатып алу және кредиторлық берешек

Шикі мұнайды сату үшін агенттік сыйақы 214.419 мың теңгені құрады (2016: 231.606 мың теңге). Каспий Құбыр өткізгіш Консорциуммен ұсынылған тасымалдау бойынша қызметтер Бас Компанияға 9.758.677 мың теңге мөлшерінде өтелді (2016: 11.162.524 мың теңге).

16. МАҚСАТТАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ

Компания қарыздар, сауда және өзге кредиторлық берешек сияқты түрлі қаржылық міндеттемелерге ие. Компания дебиторлық берешек, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді депозиттер және ақшалай қаражат және оның баламалары сияқты түрлі қаржылық активтерге ие.

Валюталық тәуекел

Компанияның шетелдік валютаның айырбастау бағамының өзгеріс тәуекеліне ұшырағыштығы ең алдымен Компанияның барлық шығындар теңгемен деноминацияланғанда, АҚШ долларында деноминацияланған сатылымның негізгі бөлігі ретінде операциялық қызметке, сонымен қатар шетелдік валютада деноминацияланған инвестицияларға жатады.

Төмендегі кестеде Компанияның салық салуға дейінгі пайдасының сезімталдығы (ақшалай активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы өзгерістер салдарынан) ықтималдығы барлық өзге параметрлердің өзгеріссіздік шартымен негізді болжауға болатын АҚШ долларының айырбастау бағамындағы жеткілікті мүмкін өзгерістерге (монетарлық активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы өзгерістер салдарынан) талдап көрсетілген.

	Теңгенің АҚШ долларына бағамының артуы/азаюы	Салық салуға дейінгі пайдаға әсері
2017 жыл		
АҚШ доллары	+10,00%	16.599.170
АҚШ доллары	-10,00%	(16.599.170)
2016 жыл		
АҚШ доллары	+13,00%	22.653.227
АҚШ доллары	-13,00%	(22.653.227)

Кредиттік тәуекел

Компания оның дебиторлық берешегіне байланысты кредиттік тәуекелге ұшыраған. Сатылымдардың басым бөлігін Компания Бас Компанияның үлестес кәсіпорнына жасайды, және Компания оған қатысты дебиторлық берешек бойынша маңызды тәуекел шоғырланымына ие (6, 15 ескертпе). Дебиторлық берешектің қосымша шағын үлесі біртектес топтарға бөлінген және жиынтық түрінде құнсыздану құралы ретінде тұрақты бағаланып отырады, соның нәтижесінде Компанияның үмітсіз берешегі бойынша тәуекелі мардымсыз болып қалады.

Компания сол сияқты өзінің инвестициялық қызметін орындау нәтижесінде кредиттік тәуекелге ұшырағыш. Компания, негізінен, салымдарды қазақстандық банктерде орналастырады. Қаржылық мекемелердегі шоттарда жатқан қалдықтарға байланысты кредиттік тәуекел Компанияның қазынашылық департаментімен Бас компанияның ақшалай қаражатын басқару саясатына сәйкес бақыланады. Компанияның қаржылық мекемелердегі дефолттан туындайтын кредиттік тәуекелге максималды сезімталдық мөлшері осы қаржылық активтердің баланстық құнына тең.

16. МАҚСАТТАР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ СЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (ЖАЛҒАСЫ)

Келесі кестеде, басқа көрсетілмесе, Standard and Poor's» кредиттік рейтинг белгілері қолданылатын есептік күндегі банктердегі қаржылық активтер сальдосы көрсетілген.

Банктер	Кен орны	Рейтинг ¹		2017 жыл	2016 жыл
		31 желтоқсан 2017 жылғы	31 желтоқсан 2016 жылғы		
«Халық банкі» АҚ	Қазақстан	BB (негативті)	BB (негативті)	103.369.357	94.718.804
«Qazkom» АҚ	Қазақстан	B+ (позитивті)	B- (негативті)	33.503.349	45.690.772
«АТФ Банк» (Fitch) АҚ	Қазақстан	B (негативті)	B (негативті)	369.616	353.655
«Банк РБК» АҚ	Қазақстан	қолданылмайды	B- (позитивті)	–	1.869.123
«Астана Финанс» АҚ	Қазақстан	қолданылмайды	рейтингсіз	–	106.601
				137.242.322	142.738.955

Тарату тәуекелі

Компания ағымдағы таратушылық құралын қолдана отырып таратушылық тәуекелін бақылайды. Осы құралдың көмегімен қаржылық инвестициялармен және қаржылық активтермен байланысты төлемдердің мерзімдері, сонымен қатар болжамды операциялық қызметтен түскен ақша ағыны талданады (мысалы, дебиторлық берешек, басқа қаржылық активтер).

Компанияның мақсатына жергілікті банктерде қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарды қолдану арқылы қаржыландыру үздіксіздігі мен икемділігі арасындағы балансты қолдау болып табылады.

Келесі кестеде Компанияның 2017 және 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдер негізінде қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша ақпарат ұсынылған:

2017 жылғы 31 желтоқсанда	талап еткенге дейін	3 айдан кем	3–12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан артық	Жиыны
Тарихи міндеттемелер	–	638.576	1.915.728	1.809.939	1.008.339	5.372.582
Сауда және өзге кредиторлық берешек	22.816.671	–	–	–	–	22.816.671
	22.816.671	638.576	1.915.728	1.809.939	1.008.339	28.189.253
2016 жылғы 31 желтоқсанда	талап еткенге дейін	3 айдан кем	3–12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан артық	Жиыны
Тарихи міндеттемелер	–	659.243	1.769.574	4.174.600	1.162.940	7.766.357
Сауда және өзге кредиторлық берешек	21.004.125	–	–	–	–	21.004.125
	21.004.125	659.243	1.769.574	4.174.600	1.162.940	28.770.482

¹ Дереккөз: банктердің және рейтингтік агенттіктердің сәйкес жылдағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ресми сайттары.

Шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекелі

Компания халықаралық нарықта АҚШ долларымен түзетілетін шикі мұнай бағасындағы өзгерістер тәуекеліне ұшырағыш. Компания келешекте шикі мұнайға бағалардың түрлі деңгейлеріне қатысты сезімталдықты талдаумен қоса жыл сайынғы бюджеттер мен мерзімдік болжамдарды дайындайды.

Капиталды басқару

Компания Бас Компанияның капиталды басқару мақсаттарын, саясатын және процедураларын орындайды. Капиталды сақтау және құрылымын өзгерту мақсатында Компания дивидендтер төлемдерінің мөлшерін реттей алады, акционерлерге капиталды қайтара алады, жаңа акциялар шығара алады немесе Бас компаниядан қаржыландыру ала алады.

17. ҚАРЖЫЛЫҚ ҚҰРАЛДАР

Қысқа мерзімді сауда дебиторлық берешек, сауда кредиторлық берешек, тарихи міндеттемелер сияқты қаржылық құралдардың әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

18. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Саяси және экономикалық жағдайлар

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономика талаптарына сәйкес келетін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымның дамуы жалғасып жатыр. Қазақстандық экономиканың тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сонымен қатар үкіметтің экономика, қаржылық және ақшалай-кредиттік саясат саласындағы қабылданатын шаралардың тиімділігіне байланысты.

Ішкі нарыққа жеткізу бойынша міндеттемелер

Қазақстандық үкімет мұнай өндіретін компанияларды өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін жергілікті энергетикалық қажеттіліктерді қанағаттандыру үшін ішкі нарыққа жеткізуді міндеттейді. Шикі мұнайдың осы жеткізілімдері бойынша баға 2016 жылғы 1 сәуірге дейін Бас компаниямен келісілгендіктен, ол дүниежүзілік бағалардан әлдеқайда төмен болуы мүмкін. Үкімет Компаниямен осы кезде жеткізілетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуді міндеттесе, онда осындай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдер алдында артықшылыққа ие болады, және экспортқа шикі мұнайды сатудан түскен табыстан әлдеқайда төмен табысты өндіреді, бұл өз кезегінде Компанияның қызметіне, келешегіне, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне маңызды және кері әсерін тигізуі мүмкін.

2016 жылғы 1 сәуірден бастап Компания ҚМГ ӨМ шикі мұнайды сатуды тоқтатты және Бас компанияға сата бастады.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы және нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге тап болады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарын арасындағы пікірлерде өзгешілік жағдайлары жиі кездеседі. Қазақстандық салық заңнамасының анықталған және расталған бұзушылықтар үшін қолданыстағы айыппұлдар және өсім ақылар режимі қатаңдықпен ерекшеленеді. Қазақстандық салық салу жүйесіне тән тұрлаусыздыққа орай салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімақылардың әлеуетті сомасы, егер ондайлар бар болса осы уақытқа дейін және 2017 жылғы 31 желтоқсанда есептелген шығындарға жататын сомадан асуы мүмкін.

Компанияның басшылығы оның салық заңнамасының талдауы орынды болып табылады және Компания салық ұстанымына қатысты рұқсат етілген негіздерге ие деп санайды.

18. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Өтелетін ҚҚС

2017 жылғы мамырда Компаниямен 2012 жылдан бастап 2015 жылға дейінгі мерзімде, 4.032.944 мың теңге мөлшеріндегі соманы өтеуге ҚҚС өтеу құқығын растаған салық тексерістерінің актілері алынды.

2017 жылғы қарашада Компаниямен 2016 жыл үшін, 4.228.241 мың теңге мөлшеріндегі соманы өтеуге ҚҚС өтеу құқығын растаған салық тексерістерінің актілері алынды.

Осы Қаржылық есептілікте Компания ҚҚС бойынша бұрын есептелген қордың 3.730.616 мың теңгеге түзетпе жасады және 1.211.821 мың теңге мөлшерінде қосымша резерв есептеді. ҚҚС бойынша резервтің қалдығы 2017 жылғы 31 желтоқсанда 5.038.963 мың теңгені құрады.

Экологиялық міндеттемелер

Қоршаған ортаны қорғау бойынша Қазақстандағы заңнама даму үстінде және үнемі өзгерістерге тап болып отырады. Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы бұзушылық үшін айыппұлдары маңызды болуы мүмкін. 10-ескертпеде ашылған сомалардан басқа басшылық Компанияның қаржылық жағдайына, операциялық нәтижелеріне және ақшалай қаражаттың қозғалысына айтарлықтай және негативті әсер етуі мүмкін ықтималды экологиялық міндеттемелер жоқ деп есептейді.

Мұнай кен орындарына берілетін лицензиялар

Компания мемлекеттік органдар тарапынан лицензиялар мен жер қойнауын пайдалануға жасалған № келісімшарттарды орындауға қатысты мерзімдік тексерістер нысаны болып табылады. Басшылық осындай тексерістер барысында анықталған мәселелерді шешу үшін қажетті түзету шараларын келісу бойынша мемлекеттік органдармен бірге жұмыс істейді. Лицензияда аталған ережелерді орындамау айыппұлға, өсімақыға, шектеуге, лицензияны тоқтатуға немесе шақыртуға апаруы мүмкін.

Компания басшылығы № келісімшарттар немесе лицензиялар ережелерін сақтамауға қатысты кез келген мәселелер келіссөздер арқылы немесе түзету шаралары арқылы шешіледі және Компанияның қаржылық жағдайына, операциялық нәтижелеріне және ақшалай қаражаттың қозғалысына айтарлықтай әсер етпейді деп есептейді.

Компанияның Атырау облыстық әкімшілікке тиесілі мұнай және газ кен орындары жерде орналасқан. Лицензиялар Қазақстан Республикасының Мұнай және Газ министрлігімен берілген, және Компания пайдалы қазбалары өндіруге салынатын салықты және осы кен орындарындағы мұнай және газды барлау және өндірісті орындау үшін үстеме табысқа салынатын салық төлейді.

Компанияның негізгі лицензиялары және олардың әрекет ету мерзімдерінің тоқтау күндері төмендегі кестеде келтірілген:

Кен орны	Келісімшарт	Әрекет ету мерзімінің аяқталуы
Кенбай	№ 37	2041
Оңтүстік Шығыс Новобогатинск	№ 61	2048
23 кен орны	№ 211	2037
15 кен орны	№ 413	2043
Тайсойған	№ 327	2034
Батыс Новобогатинск	№ 992	2027
Лиман	№ 406	2025
Қаратон-Сарықамыс	№ 3577	2023

Мұнай кен орындарына берілген лицензиялар бойынша шарттық міндеттемелер

Жыл	Капиталдық шығындар	Операциялық шығындар
2018	36.658.000	2.993.607
2019	489.490	2.386.133
2020	65.449	2.388.353
2021–2048	–	2.344.661
	37.219.938	10.112.754

Байланыс деректері

Мекенжайы: Қазақстан Республикасы, 060002, Атырау қ., Уәлиханов к-сі, 1.

Корпоративтік хатшы

Тел.: +7 (7122) 993 240

Унаев Дастан

E-mail: D.Unaev@emg.kmgep.kz

Қоғаммен байланыс қызметі

Тел.: +7 (7122) 99-34-77, 99-34-21, 35-50-56, 99-32-09

E-mail: L.Suleimenova@emg.kmgep.kz.

Құжаттамамен қамтамасыз ету тобы

Тел.: +7 (7122) 99-31-35, 99-32-93

Факс: +7 (7122) 35-41-27

E-mail: info@emg.kmgep.kz.

Сатып алулар және жергілікті құрам департаменті

Тел.: +7 (7122) 99-34-42

Материалдық-техникалық жабдықтау департаменті

Тел.: +7 (7122) 76-47-78

Әлеуметтік саясат департаменті

Тел.: +7 (7122) 35-49-04